

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Teléfono: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Archiv der Zionistischen Organisation

Berlin
W Sächsischer str 8

Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
napra — 25 ck
ám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 200. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Chesvan 1

október 27 Szombat

A zsidó egység történelmi útja

Irtta dr. Lövy Ferenc

(Befejező közlemény.)

A XVII—XVIII. században keletkezett és mindjobban elszaporodó *chászid*-párt ismét új rést ütött a zsidóságban, melyet ezidőszert nem remény, de nincs is ok megszüntetni.

A múlt században a zsidóság emancipációjával együtt föllépett a zsidóságban a törekvés, az ősi vallást az újkorhoz alkalmazni, különösen az istentiszteletnek modern formát adni. A tulbuzgó újítók tulkapása megteremtette ennek ellenzékét, mely a keresztény egyháztól kölcsönzött *ortodox* névvel — mely egy századdal ezelőtt a zsidóságban teljesen ismeretlen volt — külön párttá alakult, a hozzá nem tartozó zsidóságtól tervszerűleg távol tartja magát, vele legtöbbször még ritus nem érintő ügyekben sem akar együttesen eljárni, sőt a világháború előtti Magyarországon — másutt sehol sem! — már a *kétféle zsidó vallás* elméletét kezdte hangoztatni. Az állami törvények mindenütt csak egy zsidóságról intézkednek, de a pártokat ismerik, sőt mint külön alakulatokat a legtöbbször el is ismerik.

Mindezen pártokon felülemelkedik, de mégis csak párt — még pedig le nem kicsinyelhető és a számításból ki nem hagyható pártja a zsidóságnak a *cionista* párt olyannyira, hogy manapság a világ zsidóságát, miként ritus dolgában szefárd és askenázi csoportra, úgy politikai tekintetben cionistákra és nem-cionistákra oszthatjuk. A zsidóságot tehát *egységesnek mondani olyan módon, mint ahogyan egységes például a római katolikus vallás, vagy egységes például a francia nemzet, tévedés volna.* Azonban — mint már kezdetben jeleztük — a zsidóságot e tekintetben nem hasonlíthatjuk más néphez vagy nemzethez és nem alkalmazhatjuk rá ugyanazt a mértéket.

Egységes azonban a zsidóság abban, hogy bármily pártu, bármily ritusu, nyelvű vagy kulturájú legyen is, Abrahám, Izsák és Jákob utódának tudja és vallja magát. Testvéreknek, nemcsak hit-, hanem fajtestvéreknek tekintik egymást. Vallásának alapja a Tóra és a hozzáfűződő szóbeli hagyomány. A vallás, az ima hivatalos nyelve mindenütt a héber. De valami, ami mindezeknél jobban összetartja a zsidóságot és ez: a *közös szenvedés.* Izrael ellenségei sosem nézték, jámbor vagy hitetlen, művelt vagy műveletlen, frakkban vagy kaftánban jár e, asszimiláns vagy cionista e; a gyűlölet egyformán és egységesen lép fel minden zsidó ellen. És a zsidógyűlölet egységessé teszi a zsidóságot. Egy talmudi legenda szerint egyszer egy kétféjű ember jelent meg a bíróság előtt és kettős részt követelt az atyai örökségből. A bíró minden érvelésével szemben, hogy két feje dacára is csak egy ember, megmaradt állítása mellett, hogy ő kettő és két rész illeti meg. Ekkor a bíró forró olajat hozatott és ráöntötte az egyik fejre, amire a másik fej is fájdalmasan felkiáltott. „No látod — szölt a bíró — hogy mégis csak egy vagy!” Így vagyunk a zsidósággal is. Ha bárhol a világon egy zsidót zsidó volta miatt bántalmaznak, fölajdul minden zsidó, mert testvérét bántalmazzák. Dreyfuss kapitány bizonyára nem élt a Sulchan Aruch szabályai szerint, de azért minden ortodox zsidó is együtt érzett és szenvedett az ártatlanul elítélt és együtt örvendett a rehabilitált férfinak. Az öreg Scharf u. n. kaftános lengyel zsidó volt, de a legmodernebb zsidónak is arcába szökött a vér a tisztaeszlelő pör alkalmából. A világháborúban ártatlanul hontalanná lett, vagy az ukrán pogromok által világgá kergetett zsidókat az egész világ zsidósága, tekintet nélkül vallási ritusára vagy

politikai irányára, testvéri szeretettel támogatta. Mert a zsidóság mégis csak egy és egységes.

De mi van hát a pártküldelemekkel, a vitákkal, a szakadásokkal?

Erre legjobban egy talmudi legendával felelhetünk: Egyszer R. Eliézer az összességel szemben a saját véleményét igyekezett érvényre juttatni. Megfelelt az összes ellenvéleményekre, de nem hallgattak rá. „Ha nekem van igazam, úgy tegyen bizonyosságot mellettem e fa”, kiáltott egy közeli szentjánosfára mutatva, mire a fa hirtelen százfőnyire ugrott. „A szentjánosfa nem bizonyít semmit” — vetették ellent a vitázók. „Ugy hát bizonyítson mellettem e patak!” — mondá és a patak visszafelé kezdett folyni. „A patak sem bizonyít”, felelték ellenfelei. „Tanuskodjatok hát mellettem ti” — kiáltott ekkor a tanház falaihoz és a falak inogni kezdtek. R. Józua azonban rákiáltott a falakra: „Ha a bölcsék vitatkoznak, mit avatkoztok ti belé?” És a falak nem dőltek le R. Józua iránti tiszteletből, de nem is egyenesedtek ki R. Eliézer iránti tekintetből. Tétovázva, tanácstalanul állottak a bölcsék. „Döntsön hát az Eg!” — kiáltott végre R. Eliézer, mire a következő menyei szózat hallatszott: „Mit akartok R. Eliézerrel, holott a döntés mindig ő szerint legyen?” Ekkor felállott R. Józua és így szölt: „Nem az égben van a tan, hanem az embereknek adta át Isten. Nem adunk semmit az égi szózatnak!” E főséges legenda, mely jellemző a talmudbölcsék vitájára és vélemény-

A franciák mindenütt együtt küzdenek a szeparatistákkal

Stresemann kancellár a Rajna-vidékre utazott. Bonnban ismét kikiáltották a rajnai köztársaságot. Utoai harcok Aachenben

(Berlin, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap egy táviratban beszámoltunk, hogy a rajnavidéki szakadási mozgalmat a birodalmi kormány u. y akarja preventív módon leszerelni, hogy széleskörű autonómiát biztosít a tartománynak. A jelentés szerint ebben az ügyben a kormány megbízottjai már megkezdtek a tárgyalásokat a szeparatistákkal. Ujabb értesülés szerint

maga Stresemann kancellár utazott a Ruhr-vidékre,

hogy az ottani és a rajnavidéki politikai helyzetet megbeszélje. A miniszterelnökkel utazott Sollmann belügyminiszter és Fuchs, a megszállott területek minisztere. A tárgyalások Aachenben lesznek.

A kancellár utazásával egyidejűleg a megszállott területen és a birodalom többi részeiben

ujabb éhségzavargások és fosztogatások

fordultak elő, így Essenben, Gelsenkirchenben, Kattenbergben és Braunschweigben. Berlin külvárosaiiban kisebb-nagyobb arányú üzlet-fosztogatások voltak. A tömeg megrohanta és kirabolta az élelmiszerkereskedéseket, de a rendőrség közbelépésére a zavargások mindenütt elsimultak.

Bár a végsőkig fokozódó gazdasági krízis nagyon megnehezíti a kormány munkáját, hogy a birodalom széthullással fenyegető egységét megszilárdítsa,

a szeparatista veszedelem megszüntnek tekinthető.

Berlinben a szociáldemokrata munkásság a birodalom egysége mellett foglalt állást. Pflz-

szabadságára, úgy végződik, hogy R. Náthán találkozik Illés prófétával, ki döntő pillanatokban hol itt, hol ott szokott megjelenni és azt kérdi tőle: „Mit szölt Isten e vitához?” Felelt a próféta: „A Mindenható boldogan mosolygott rá és így szölt: Csak vitatkozzatok, fiaim, csak vitatkozzatok!”

A vita, a küzdelem, a párharc az élet, az élniakarás jele. A zsidóság előtt nincs föltétlen, csalhatatlan tekintély. Hiszen még a ritus, a vallástörvény terén sincs és nem is volt soha ember, akinek szavát és döntését az egész zsidóság mindenben teljesen elfogadta volna. Sem Hillél, sem Rabbi Akiba, sem Májmun (Rambam). Mint felekezettel a zsidóságot nem lehet olyan szervezetbe tömöríteni, mint a keresztény egyházakat. Körülbelül száz év előtt Napoleon a legnagyobb jóindulattal és egyenlő elbánással római katolikus mintájú egyházi szervezetbe szorította hatalmi szavával a francia zsidóságot és ezáltal akaratlanul majdnem tönkretette. Viszont a mai politikai cionizmus is kezdetül fogva csak arra törekszik, hogy Palesztinában nemzetközileg biztosított nemzeti otthont biztosítson a zsidóknak, de nem gondol arra, hogy a világ tizenhétmilliónyi zsidóságát ott egyeítsse.

Zsidó pártok voltak, vannak és bizonyára nagyon soká lesznek is. De ezen megoszoltságban, pártküldelemben a zsidóság egy bizonyos egysége mindig megvolt, most is megvan és mindig meg is lesz, mert e küzdelemben, vitákban minden párt a maga módja szerint törekszik az egész zsidóság feltartására. Izrael Istene pedig — hogy a legenda szavaival fejezzem be cikkemet — mosolygva nézi a menyekből és azt mondja rá: „Csak vitatkozzatok, fiaim, csak vitatkozzatok!”

ban is meghiusult az elszakadási mozgalom, mely hir szerint Louis örnagy, tehát a francia megszálló hatóságok kezdeményezésére indult meg. Mikor ez nyilvánosságra jutott, a tartományi gyűlés Bayersdorfer elnök indítványára kimondotta, hogy az elszakadás ügyében nem tartja magát illetékesnek, különösen pedig azért nem, mert a függetlenség proklamálása csak az esetben történhetne meg, ha a tartomány vezetésében a francia befolyás tulsúlyra-jutását biztosítanák.

A pflzi eseményekkel kapcsolatban a francia lapok speyeri keltezésű táviratokban arról számolnak be, hogy tekintélyes német politikusok elvben

elhatározták a pflzi köztársaság proklamálását.

Az új köztársaság külön pflzi valutát teremtené meg. Az elnökség kérdésében Hoffmann speyeri képviselővel vannak folyamatban a tárgyalások.

Metz francia tábornok Speyerben gyűlésre hívta össze a tartománygyűlési pártok vezéreit, a szakszervezetek és a kereskedelem és ipar képviselőit. A gyűlésen aztán ismételt indítványozta a pflzi köztársaság kikiáltását. A tábornok a szocialistákat azzal igyekezett rábírnival a kikiáltásra, hogy Louis francia örnagynak nyilatkozatából, mellyel az előző nap a pflzi köztársaság kikiáltására a lakosságot felszólította, fordítási hiba következtében kimaradt az, hogy

az új köztársaság a birodalom keretében alakulna.

A bajor kormány rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy a tisztviselők Hoff-

mann képviselőnek és társainak törekvéseit, amelyek alkotmányellenes kormány felállítását célozzák, támogassák. Egyben kijelentette, hogy azoktól a tisztviselőktől, akik bármilyen formában is támogatnák Hoffmannak és társainak törekvéseit, a gazdasági támogatást és szubvenciót megvonja.

A félhivatalos francia Havas-ügynökség megcáfolja a német lapoknak azt a jelentését, hogy Pfalzban a köztársaságot a speyeri szövetségi bizottság delegátusainak bujtogatására kiáltották volna ki.

Münchenben, a bajor fővárosban Knilling proklamációjában tett hűségfogadalmat a német birodalmi egység mellett. Kiáltványában megállapítja, felelőtlen elemek arra akarták felhasználni az ország súlyos helyzetét, hogy Bajorországot és Pfalzot elszakítsák a birodalomtól. Ezt a tervet

Knilling hazaárulásnak minősíti

és a kormány nevében köszönetét fejezi ki a lakosságnak, hogy a legnehezebb viszonyok között is szilárd magatartást tanúsított.

Berlin, október 26. Ujabb hírek szerint Kreefeldben kegyetlen harcok után

a szeparatisták újból elfoglalták a rendőrség épületét.

A város rendőrpáncsnoka elesett a harcokban. Trierben is a szeparatisták elfoglalták a városházát és a többi középületeket, de viszont kiürítettek más épületeket. A német fővárosban azt hiszik, hogy újabb akciókkal a szeparatisták nyomást akarnak gyakorolni Stresemann kancellárra, aki Hagenben kijelentette, hogy a birodalmi kormány még csak nem is gondol arra, hogy a megszállott területeket sorukra bizza és hogy a megszállott területeket a birodalomtól vagy azoktól az egyes államoktól, amelyekhez tartoznak, elszakítsák.

Berlin, okt. 26. Ma reggel az aacheni rendőrség erős támadással kiszorította a tartományelnökség épületéből a szeparatistákat, akik ablakon, kerítéseken és kerteken át elmenekültek. Később azonban a belga katonaság kiűzte a német rendőröket a kormányzósági palotából. Az incidensből kitolyólag

négy rendőrtiszt meghalt, tizenöt közrendőr megsebesült.

Hír szerint az egész aacheni német rendőrség kiutasítása minden pillanatban várható. A helyettes rendőrfőnököt már kiutasították. Hivatalos német jelentés szerint a francia és belga megszállók majdnem mindenütt együtt küzdenek a szeparatistákkal és lépten-nyomon megsértik semlegességüket.

Bonn, október 26. A francia megszálló csapatok délben a városházára vonultak és megszállták az épületet.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmid. (24)

— Képzeld csak, — szolt oda Moise Neuburger a feleségének, — Leib Essen egy micveval mechabedolt¹⁾. Gelile voltam²⁾.

— No né csak! — kiáltott a felesége és barátságos pillantást vetet Leib Essen felé.

— A kibékülést akarta megpecsételni vele — mondotta Leib Essen felesége és jólelkűen nyújtotta kezét Moise Neuburgernek.

¹⁾ „Micveval mechabedolt“ Micva, eredeti értelemben annyit jelent hogy „parancs“. De minthogy a zsidó etika szerint minden ami erkölcsös, ami jó, az ember földi és holtá utáni boldogságát előmozdítani hivatott, minden ami kegyesség és igazságosság, — az egyuttal isten parancsa is, — ennek következtében a „micva“ fogalom tartalma is kibővült és nem csak abstract fogalmat, hanem konkrét cselekvést is jelent, vagyis cselekvését mindannak ami jó, emberszerető, kegyes — stb. Minthogy továbbá a zsidó felfogás szerint mindaz ami a hitélet gyakorlásához tartozik, szintén kegyes, jó stb. — tehát a hitélet bármelyik funkciójának gyakorlása egyuttal isten parancsa, vagyis: „micva“. „Mechabedolmi“ a szokott zsargon szóképzés „mechabéd“ héber igéből, „Mechaléd“ annyit jelent hogy „megtisztelni valakit valamivel“. „Micveval mechabedolmi“ tehát annyit jelent, hogy valakit megtisztelni valamely a hitélet keretébe tartozó kegyes cselekedet rábizásával.

²⁾ „Galila“ Az összecsavarás. A törát, a zsidók mint legszentebb nemzeti törvénykönyvet és kincsüket, selyembe és bársonyba burkoltan, királyi jelvényekkel körülveve ezüst koronával megkoronázva őrzik az „arón-ha-kódesben“ (a szent ládában). Minthogy pedig Mózes törvénykönyve, a tóra vagy biblia, ősi formában pergamenttekercsre van írva, a heti vagy ünnepi szakasz fölolvása után a Tóratekercset újra össze kell göngyölgötni, a selyem vagy bársonyköpenyét, a koronát, jogart, ezüst mellvértet ráadni — és ez a „Galila“-val, az összegöngyöltéssel megtisztelt ember tisztje.

A szeparatista zászlót ismét kitiűzték és kikiáltották a köztársaságot.

Koblentzban jelentik, hogy a rajnai tartományok francia főbiztosa Párisból utasítást kapott volna a szeparatista mozgalom törvényes elismerésére. A birodalmi kormány, mielőtt az anyag rendelkezésére áll, tiltakozni fog azon esetek miatt, amikor a francia-belga csapatok feladták a semlegességet.

London, okt. 26. Smuts tábornok dél-afrikai miniszter tegnapi beszéde egész Angliában szenzáció erejével hatott. A sajtó egyhangulag helyesli a tábornok tervét, melyről a „Times“ kijelenti, hogy a Smuts által ajánlott új jóvátételi konferencia, melyen valamennyi érdekelt hatalom résztvenne,

jelentősebb volna a versaillesi béketárgyalásnál.

Huszmilliósz pennzírissággal sujtották a szatmári tojáscsempészeket

Rejtélyes vagonok, melyekben zabot adnak fel és tojás érkezik meg

(Szatmár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szatmáron már hetek óta nagyarányú körmönfont csempészésről suttognak, amelynek tettesei horribilis mennyiségű tojást, zabot, lisztet és tengerit csempésztek ki és így milliókkal károsították meg államot.

Az ügy megvizsgálására kiküldött bizottság tegnap elkészült munkája első részével és a nyomozás adatai már is világosságot derítenek a szüvevényes csempészüzelmekre.

A bonyolult ügy részleteit itt adjuk:

Még július hónapban történt, hogy egy Teremi nevű felsővisói raktárnok teljelentést adott be Bota ottani állomásfőnök ellen, akit azzal vádolt, hogy segítségével a felsővisói állomáson nagyarányú csempészés folyik. A feljelentés folytán a CFR és a vámhivatal együttesen indították meg a vizsgálatot, amelynek során a raktárnok által emelt vádat nem sikerült ugyan bebizonyítani, de Bota főnök ellen súlyos bizonyítékok merültek fel, hogy a CFR elhelyezte Felsővisóról.

A Felsővisón folytatott vizsgálattal kapcsolatban egy Páskuj nevű vonatvezető jelentette, hogy őt nemrég egy máramarosszigeti kereskedő felszólította, hogy egy Nagykárolyban feladott, liszttel megrakott és Máramarosszigetre szülő teherkocsit a Halmi—Hosszumező közötti peage-vonalon, cseh területen, Técső állomáson kapcsoljon le. Páskuj az ajánlatot elutasította, de — mint jelentésében mondotta — tudomása van róla, hogy egy másik vonatvezető végrehajtotta a kapcsolást. Az ő feljelentése nyomán ugyanis a vizsgálat megállapította, hogy július hónap elején két lisztal terhelte vagon, melyek Máramarosszigetre voltak irányítva,

London, október 26. Baldwin miniszterelnök ma egyórás beszédet mondott a külpolitikai helyzetről. Kijelentette, hogy az egész világ tekintete most Franciaországon és Belgiumon van és azt várja tőlük, vajjon

elfogadják-e Anglia és Amerika meghívását

egy olyan kereskedelmi konferenciára, mely nagyon ráférne az ő vigasztalan gazdasági helyzetükre is.

Válaszul a miniszterelnök beszédére Belgium londoni ügyvivője közölte Curzon külügyminiszterrel, a belga kormány

nincs abban a helyzetben,

hogy elfogadhassa a meghívást a gazdasági értekezletre, mert szemelőtt kell tartani, hogy Németország fizetőképességét a jóvátételi bizottságnak kell megállapítania.

Técsőn, — a megrendelés értelmében — mint „hőn futókat“, azaz átmelegedett tengelyűket lekapcsoltak.

A visszaélést egy szatmári vizsgálólakatos, egy vonatvezető és a máramarosszigeti állomás raktári személyzetének néhány tagja követték el.

A négy vagon liszt kicsempészése körül folytatott vizsgálat értékes adatokat juttatott a bizottság birtokába.

Kiderült ugyanis, hogy a peage-vonalon nemcsak lisztet, hanem tojást, tengerit, zabot árpát és búzát is csempésztek.

A most már egyre szélesebb körben kiterjesztett vizsgálat során a bizottságnak tudomására jutott, hogy Királyháza állomásra Halmiból egy vagon érkezett, amelyben a fuvarlevél szerint zabnak kellett volna lennie, de az átrakás alkalmával 140 láda tojást találtak benne.

A vizsgálat megállapította, hogy a tojásszá varázsolt zabot tartalmazó vagon Rosenberg Salamonszilágysomlyói tojáskereskedő adta fel Zipszer Dezső szatmári lakossal együtt — Halmiba.

A csempészést pártatlan raffinériával hajtották végre. Rosenberg és Zipszer feladtak Szilágysomlyón egy zabnak jelzett de, tojást tartalmazó vagon Halmiba. Ezzel egyidejűleg egy másik állomáson feladtak

egy tényleges zabbal terhelte vagon is

ugyancsak Halmi állomásra úgy, hogy a két vagon: az aktív zab és a tojás-zab egyszerre érkezzenek meg. Így is történt. A halmi állomáson mindkét vagon kiváltották s aztán ismét feladták Csehszlovákiába. Először a tényleges zabbal meg-

— Érted is fogok imádkozni jomkiperkor¹⁾ szivecském — szolt Neuburger felesége. — Haj — haj! A szent jomkiperkor! Kilenc hét múlva már itt is van. Hát te bójtölz-e már jomkiperkor? kérdezte aztán Jákobtól, minthogy éppen mellette állott,

— Igen, — kiáltott Jákob büszkén — délig bójtölök és tisebovkor²⁾ is bójtölök délig.

— Derék gyerek vagy, — mondotta madame Neuburger és egy narancsot adott Jákobnak.

Közben az apa és az egyik jelenlévő között halk eszmecsere fejlődött a gyerek képességei felől, úgy hogy az általános társalgás egy ideig szünetelt.

Igen máma bechóved³⁾ ment az imádkozás, szolt végre hangosan Saul Bernburg, de persze Kopenhágához képest még ez is semmi. Sokért nem adnám, ha már egyszer megint tisztességes düchenolást⁴⁾ hallanék. Az embernek szíve fájdul belé.

— Hát mért nem maradt akkor inkább Kopenhágában? — kiáltott a kövér Volf Mendel. — Mindig csak arról beszél. Maga helyén én inkább ott maradtam volna!

Saul Bernburgnak valami piszkos bukás miatt kellett Kopenhágát otthagynia. Ajkába

¹⁾ Jóm Kippur — bűnengesztelő napja „hosszunap“

²⁾ „Tissa-bó-av“ Av hónap 9-ik nap, a Jerusálem elpusztulásának napja. A zsidók mind a mai napig bójttel gyászolják meg ezt a napot. A 13. éven aluli gyermekek csak délig bójtölnek.

³⁾ Bechavód: héber szó. Tisztos módon, szépen.

⁴⁾ Duchecolás: Aron főpap leszármazottai, a kóhaniták a Kóhn Kóhén, Kahán, Katz, Kóhén Cedek nevű zsidók mind Aron főpap ivadéka a főünnep alkalmával ősi áldást mondanak a községre. Ez az u. n. duchan.

harapott de azért hallgatott, nem akarta elárulni hogy megértette a célzást. De a többiek nagyon is jól elértették és a társalgás újra fennakadt.

Bendixen Fülöp ur, csakhogy valamit mondjon, az ablakhoz lépett, kitekintett, mintha keresne valakit és úgy mondotta:

— Tudja isten miért nincs szerencsénk Simon. Rase ur látogatásához máma?

— Alighanem sejtette, hogy engem is itt találna, jegyezte meg Volf gonosz mosolygással.

— Haragban vagytok egymással? kérdezte Fülöp ur.

— Haragban? Hisz ez a fickó úgy büzlik a gögösségtől, hogy ki se lehet birni a közelében. Hallgassanak csak ide! Multkorjában bejött hozzám a boltomba, véletlenül nem volt semmi munka, hát beszélgettünk. Szóba hozta, hogy így-ugy, milyen rossz idők járnak, még fölemlítette azt a szerencsétlenséget is, — úgy kellett neki! — ami röviddel előbb érte, amikor a vámhivatalban elkobozták az áruit és arról panaszkodott, hogy azt se tudja hogyan fizesse ki azt a váltót, amit az árukért kiállított.

— Nos, — mondom én neki, — akkor a feleséged ne járjon olyan drága selyemruhákban mint az én feleségem! Hát nincs igazam? Gyön ilyen jöttment koldus, azon siránkozik, hogy alig van kenyere a háznál és ha az ember ránéz a feleségére azt lehetne hinni, hogy a város leggazdagabb embere a férje. És mit gondolnak, mit válaszolt nekem? Kiköpött előttem és úgy ordította, hogy: „magát is látom még az akasztófán! Csak vigyázzon, hogy a jóisten ne a maga ártatlan gyermekein büntesse meg a maga gögösséget. Mert a zsidók egy istene igazságos isten, aki apák bűneit megbünteti...“ Tovább

rakott kocsit vámozták el teljesen szabályszerűen. Mikor a megtörtént, a feladók jelentették a vámnak, hogy egy kis baj van: a zabot Szilágysomlyón olyan vagonba rakták be, amely a CFR szabályai szerint csak belföldön közlekedhetik, az ország területét nem szabad elhagynia.

A vám intézkedésére tehát az állomás más vagonot bocsátott a szállítók rendelkezésére, olyat, amelyik az ország területén kívül is futhat. A zabot — még mindig a valódi zabot — éjnek idején granicsárok felügyelete alatt átrakták ebbe a vagonba.

Mikor a zab át volt rakva az új vagonba, akkor a csempészek — a vámot félrevezetve — ezt az új vagon zabot is elvámoztatták úgy, mintha még nem lett volna elvámozva.

Most már volt a valóságban egy vagon valódi zab, egy vagon valódi tojás-zab és volt elvámozva két vagon igazi zab.

Miután a körmönfont manipuláció ilyenformán sikerült, az átrakott vagon számát beírták a tojást tartalmazó vagon fuvarlevelére, miután az azon szereplő számot áthúzták.

Igy az egy vagon zab kétszer lett elvámozva, a tojás ellenben egyszer sem.

Igy a valójában nem létező zab helyett a tojás átgurult a határon.

A csempészes tettesei: Zíper Izsó, Zíper Dezső, Reich Sándor és Reich Antal szatmári kereskedők, akik közül Zíper Dezső és Reich Antal állítólag már el is hagyták az ország területét.

A vizsgálóbizottság már meg is állapította a bírságot. Egy vagon tojás csempészését négy millió lej bírsággal sújtja a törvény. A társaság eddig 5 vagon csempészt ki és így a kirótt bírság huszmilliót tesz ki.

.....
Millió ügyvédi költség. Nagyváradról jelentik: Érdekes pör került tegnapi tárgyalásra az itteni törvényszéken. Dr. Lázár Aurél, a Magyar Általános Hitelbank váradai fiókjának volt ügyvédje, hárommilliókétszázötven ezer lej ügyvédi költségért perelte be a Hitelbankot, amelyet a tárgyalás folyamán hétszáz ezer lejjel redukált. A követelés a Hitelbank ismeretes kihágási ügyéből kifolyólag keletkezett, melyet fehérrhátú bankjegyek csempészése miatt indítottak a bank ellen. A bankot dr. Andru képviselte. A tárgyalás folyamán hétszáz ezer lejt ajánlott fel egyezségképpen, azzal az indoklással, hogy a pert a bank Lázár mulasztásáért vesztette el, mert a jegyzőkönyvet nem minősítette semmisként s így a bankot a semmitől kezdve husz ezer lej bírságra és kilencmillió kártérítésre kötelezte. Az egyébként is izgalmas tárgyalás bővelkedett az érdekes és szellemes ügyvédi replikákban. Itélethozatalra nem került a sor, a tárgyalást folytatni fogják.

már nem hallottam, Befutottam, hogy ne halljam gonosz szavait, ő meg utjára ment. Hogy szálljon rá minden átkozódása!

— De maga is tulságosan kemény volt vele Volf Mendel — mondotta Bendixen Pülöp ur szemrehányóan. — Mindenkinek jól esik, ha a felesége csinosan öltözködik. Ába-Chilkia mondja a gemórebán: a férfi járassa díszesen a feleségét, hogy az asszony tetszeni akarjon neki és hogy a férfinak ne legyen oka más asszonyát megkedvelni.

— No hallja Bendixen — kiáltott Volf Mendel és arcát előntötte a vér — magától még nem kell magamat rendreutasítani hagyonom! Maga még nem a rabbinusom. Vagy talán azt hiszi, mert egypár tallérral több van a zsebemben mint nekem, már így megalázhat engem. Isten megbünteti a dölyfösöket...

Felesége a kezével tapasztotta be a száját, hogy valami szerencsétlen dolgot ne mondjon. De Volf Mendel fölállt és távozni akart.

— Ne zavard meg az ünnep békéjét veszekedéssel, — kérlelte Bendixen ur és megragadta a kezét. — Hiszen nem szemrehányásképpen mondtam.

Volf mendel engedett a békítő szónak és újra elfoglalta helyét.

— Ni ott megy az öreg Mártha — szólott Bamberger Izsák ur és kimutatott az ablakon, hogy a társaság gondolatait az előbbi kínos jelenetről elterelje.

Alig tette meg ezt a mozdulatot, amikor egy átható hang sivitott be az utcáról: „Hogy pusztuljatok el mindannyian! Itt terpeszkedtek, dorbézoltok és egy ilyen öreg szegény asszony mint én, egy kuglit se tud sóletba tenni sabeszra.

A népliga kiküldöttei Bukarestben

Felhívják a kisebbségeket, legyenek lojális állampolgárai az utódállamoknak Drumond pesti útja nincs összefüggésben a magyar kölcsön ügyével

(Bukarest, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma este a szimplon-vonattal érkezett a fővárosba Erik Drumond, a népliga főtájtára. Kiséretében volt a titkárság három tagja: Hoden, Manteux és Popovics. A népliga tagjait az állomáson Duca miniszter és a követség két tagja fogadta. Este az Atheneum-palotában a vendégek tiszteletére bankett volt. A vendégek a lapoknak kijelentették, hogy látogatásuknak célja a népliga és a román kormány közötti kapcsolatot bensőségebbé tenni.

Bukarestből a bizottság Budapestre utazik. Utazása azonban

nincsen kapcsolatban a jelenleg tárgyalás alatt levő magyar kölcsön ügyével.

Drumond a „Presa“ című lapnak hosszabb

interjú adott. Az interjú során a főtájtár nyilatkozott a kisebbségek kérdéséről is, kijelentve, hogy a népliga felhívja a kisebbségeket, legyenek lojális polgárai államaiknak. A népliga óvakodik beavatkozni az egyes országok belügyeibe, amennyiben ez a beavatkozás az állami szuverenitást sértené.

A törvény előtt azonban minden polgárnak egyenlő joggal kell bírnia.

A népliga elismerte Románia igazságát az erdélyi földkisajátítások kérdésében. Drumond azután kijelentette, hogy a népliga nem csupán a békeszerződések rendelkezéseinek teljesítésére ügyel fel, hanem kötelessége annak megállapítása is, hogy vajjon a kisebbségek hogyan teljesítik állampolgári kötelességeiket.

Berlin éheznek és tűr

Félnapos ácsorgás üres bódék előtt. Irók, tudósok és egyéb intellektuelek népkonyhán étköznek

(Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megdöbbentő érdekességű levelet kaptunk a mai postával a német fővárosban élő egyik ismerőstinktől, aki személyes tapasztalatai alapján rajzolta meg a szétomlással küzdő birodalom kétségbeesett tömegeinek hallatlan nyomorát. A szeparatista mozgalomnál és a bajor konfliktusnál is sokkal súlyosabb problémája a vergődő Berlinnek az éhség, melyet sem politikai ígéretekkel, sem diplomáciai tárgyalásokkal nem tud a kormány leküzdeni. A történelmi dokumentum erejével ható levelet az alábbiakban közöljük:

A felületes külföldi, mikor arról olvas, hogy Berlinben, akár Hamburgban, vagy Chemnitzben éhségzavargások voltak, könnyen hajlandó feltételezni, hogy azokban a városokban az alsóbb néprétegek, az ugynevezett söpredék ütötte fel a fejét. Ezzel szemben megállapítható, hogy a német lakosság — a legelőkelőbb köröktől végig a legszűkebb kommunistaig — fanatikus türelemmel és önmegadással tűri a teljesen kilátástalan állapotokat. A berlini polgárosszonyok és munkások korán reggel kimennek a piacra és ott rendszerint zárva találják a bódékat, vagy olyan sátrakat találnak, amelyekből félóra alatt mindent szétkapkodnak. Akkor aztán elmennek a pékhez, ahol legalább két óra hosszat kell esőben, sárban várakozniuk kint az utcán. Sz ezalatt a list vagy a kenyér ára háromszorosára emelkedik a tegnapihoz. Azoknak, akik később jönnek, még többet kell fizetniük a

kenyérért és természetesen még tovább ácsorogniuk. Egészen a késő esti órákig lehet ezeket a tömegeket látni egyes péküzletek előtt, amelyek előrelátóan nagyobb készletekkel látják el magukat és a rendőrség engedelmével éjjel tizenegy óráig is árulhatnak. Legtöbb helyen csak utalványra adnak kenyeret. Ezt eleinte arra magyarázták, hogy a pékek elrejtették készleteiket, de az uzorabírótság által elrendelt razzia beigazolta, hogy egyetlen pékműhelyben sem dugták el a listet bünyös spekulációra és az óriási kenyérhiányt inkább az idezi elő, hogy a pénzesebb magyemberek különféle machinációkkal nagy tömegben összevásárolnak minden kapható listet és kenyeret.

A felszaporodott tömeg ezután a vaj- és tejszarnokhoz vonul. Azonban innen is csalódottan és elégtelenen zugással kénytelen visszafordulni, mert az árusok már mindent eladtak. Az ilyen félnapos, eredménytelen ácsorgás szüli aztán az éhségzavargásokat. Magam is szemtanuja voltam egy jelenetnek, amely legjobban megmutatja, mennyire határtalan ezeknek a megrövidített és elárult embereknek a türelme. Schwarzwald Eugenia dr., a bécsi tevékenységéről is jólismert női emberbarát, népkonyhát nyitott a várbán. Óriási energiával a segítő társaknak egész légióját teremtette meg és az ő jóvoltából száz meg száz ember kap itt ebédet napról-napra. A konyha, mely csak pár nappal ezelőtt nyílt meg, nem az arravetődő utcai vendégek számára létesült, hanem olyan emberek étkeznek ott, akik előre bejelentették magukat. Leginkább szellemi munkások, orvosok, tudósok és irók, akik éhenhalnának, ha ez a konyha nem lenne. Ma aztán váratlanul hatalmas tömeg éhező jelent meg a konyha előtt, váratlan vendégek. El kellett utasítani őket. Az emberek, akik azt remélték, hogy egy tányér meleg ételhez jutnak, emiatt óriási módon elkecseregettek. Egyszerre tele lett a levegő káromkodással, átokkal. „Csalók! Csak megdicséretet magukat az újságokban és nem csinálnak semmit.“ Mások fenyegetőznek, gunyolódnak s a tömeg idegessége már kritikus fokra hágott, amikor Schwarzwald asszony odalépett az elégtelenek vezetőihez, hogy tisztázza velük a helyzetet. Alig szólott egy pár szót és amikor látta, hogy az elkecseregetett arcokra kiül a kényszerű belátás fölötti levertség, sirvafakadt. És amit hosszú beszéddel soha nem érhetett volna el, egy pár asszonyi könnyecsepp meghozta. A tömeg lecsendesedett és elvonult.

Valamelyik délután beszélgettem az élelmezési rendőrség vezetőjével, aki szociáldemokrata és szokatlanul praktikus ember. Ó nagyon sötéten látja a helyzetet. Az a darab kenyér, mely a hét elején még csak egymilliárd volt, ma öt és félmilliárdba kerül már és holnap valószínűleg már nyolcmilliárd márkát kell fizetni érte. És ismétlem, a pékeket nem lehet hibáztatni. Azért a pénzért, amiért tegnapi egy kiló kenyérért kaptak, ma még a listet sem vehetik meg, a falusi nép pedig, amely termését csak egyszer adhatja el egy évben, nem akar az élelmiszerek fejében értéktelen bankjegytömeget hazavinni.

— Értékálló pénz nélkül nem adunk élelmiszert a nagy városoknak.

Hogy az isten verjen meg benneteket!“

Elkedvetlenedve, hogy ilyen hiába igyekezett kedélyesebb hangulatot teremteni, Izsák ur újra betette az ablakot. De hogy még egy kísérletet tegyen, mosolyt erőszakolt arcára és így mondta a társaság felé:

— Azon panaszkodik, hogy nem vagyok Boáz. De hát ő se Noémi.¹⁾

Elnevetétek magukat és az egyik asszony megragadta a szót.

— Ugyan ki törődne azzal, hogy mit mond az öreg Mártha! Ha meztelenre vetkőzne az ember, hogy ruhát neki adja, akkor azért átkozódna, hogy mért nem adjuk a bőrünket is vele. Tegnapi eljött hozzám, a rendes rochoides ajándékért.²⁾ Rendesen mindig hat sillinget adok neki, de véletlenül éppen csak négy silling aprópénzem volt, hát odaadtam. Hát mit csinált erre? Földhöz vágta a négy sillinget és azt mondta: „ha magának nincs elég pénze, hogy a hat sillingemet megadja, hát nekem elég van ahhoz, hogy hat sillinget adhassak magának.“ Ezzel az asztalra tett hat sillinget és átkozódva elment. Bizony sok mindent el kell tűrni a zsidó szegényektől, — folytatta a beszédet. — Ha valamilyen góznak csak egy sillinget is ad az ember, azt se tudja, hogyan köszönje meg, annyira hálálkodik érte, de a zsidó meg van győződve róla, hogy kötelesség alamizsnát adni neki és ő maga szabja meg, hogy mi jár ki neki.

¹⁾ Lásd a bibliában Ruth könyvét.

²⁾ Ros-ha-chodes = újhód napja, a zsidó hónap elseje, félünnep. A zsidók minden alkalmat megragadják, hogy jótékonyt gyakoroljanak. Vannak akik minden pénteken este szegény embert ültetnek asztalukhoz, mások minden ros-chodes napján alamizsnát osztanak.

(Folytatása következik.)

Ez ma a német földmives politikája. A városi nép pedig mindenért Hilferdinget, a volt pénzügyminisztert okolja, aki hét drága hetet vesztegetett el eredménytelen előkészületekkel és utódjának, Luthernek már is fejére olvassák a járadékmárka céltalanságát. Hjalmar Schacht dr. tegnap annak a reményének adott kifejezést, hogy három napon belül forgalomba hozza az aranykölsön egy részét, ha az elismert szakembernek ezt a tanácsát megfogadják és azonnal megvalósítják, talán még nincs elveszve minden, mert ha a badeni példára minden szövetségi állam külön aranyfedezetű bankjegyeket fog kibocsátani, Németországot semmisen mentheti meg a teljes széthullástól.

A mai valutapiac

Ma délelőtt teljes üzletelenséggel indult a valutapiac. Kevés kereslet, kevés kínálat és amikor Bukarestből erős kínálatot jeleztek, az ület teljesen ellanyhult. Az elhelyezési lehetőségek minimálisak voltak.

A forgalmi árak így alakultak: osztrák korona 336-338, magyar korona 135-138, cseh korona 618-620, font sterling 944-950, francia frank 12-25-12-30, svájci frank 37-45-37-60, olasz líra 9-45-9-50, dollár 211-212. A dinár nem változott:

Október 26-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

- 8800-9000 külf. magyar koronát,
- 13500-13800 belf. magyar koronát,
- 0-9-80-0-10.00 font sterlinget.
- 7-50-7-60 francia frankot,
- 2-48-2-52 svájci frankot,
- 0-47-40-0-47-50 dollárt.
- 9-40-9-75 olasz lírát,
- 33500-33800 osztrák koronát,
- 15-10-15-18 cseh koronát,

Valutapiac október 26-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1220, London 947, Newyork 211-5, Róma 945, Zürich 37-80, Prága 628, Bécs 30-5, Budapest 120, Varsó 2.

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, márka 14, leva 200, török líra 125, font sterling 970, francia frank 1250, svájci frank 39, olasz líra 970, drachma 420, dinár 250, dollár 214, lengyel márka 300, osztr. korona 31, magyar korona 85, cseh korona 625.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Newyork 561 1/2-561-5, London 2520-2522, Páris 32-65-32-65, Milano 2520-2522-5, Prága 1654-1655, Budapest 302-5-302-5, Belgrád 650-650, Bukarest 265-265, Varsó 2-150, Bécs 78-75-78-75 Bécs lebélyezett -.

Sir Alfred Mond amerikai propaganda beszédei. Newyorkból jelentik: Az amerikai zsidó sajtó részletes eredményeket közöl a Sir Alfred Mond volt angol miniszter tiszteletére Newyorkban rendezett gyűlésekről, amelyeknek a során Mond a Keren Hajjeszód érdekében igen hatásos propaganda beszédeket tartott. Mond beszédében legelőszörban arra utalt, hogy Palesztina felépítése nem csupán cionista kérdés, hanem mindenekelőtt általános zsidókérdés, mert Palesztina felépítése próbaköve a zsidó építőképességnek. Ezután visszautasította a cionista vezetés ellen irányuló kritikákat. „Ha a kritizálók tudnák — mondotta Mond — mennyire közel állott a cionizmus a politikai eredménytelenséghez, úgy nem mondanák azt, hogy politikai téren kevés eredményt értünk el. A politikai veszély azonban már elmúlt és minden magától a zsidóságtól függ.” Mond végül elmondotta, hogy többiben folytatott beható tárgyalásokat a bevándorlási kérdéssel Sir Herbert Sámuellel, aki leszögezte, hogy a telepítés legbiztosabb útja annyi bevándorlót engedni az országba, amennyit az ország gazdaságilag felvenni képes. Ami a Jewish Agency ügyét illeti, főleg az az új emberek beözönlésétől visszariadni, mert ezek az új emberek, amint hozzáfognak a munkához jó cionisták lesznek. Ezt egyébként bizonyítják az Economic Council tapasztalatai is. Sir Alfred Mond egyébként igen szép eredménnyel fejezte be propagandakörútját és a napokban visszatér Londonba.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

„Ha a nagy államok marakodnak, akkor a kisebbek is ugyanazt teszik“

Masaryk elnök brüsszeli és londoni látogatásai

(London, okt. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Masaryk elnök külföldi útjának során Párisból Londonba utazott. Londonból az előzetes uti programja szerint az oxfordi egyetem meglátogatására indult, amely egyetem tudvalevőleg disz doktorává választotta meg. Oxfordba való utazása előtt Masaryk elnök fogadta az angol sajtó képviselőit. Kijelentette, hogy utazásának célja egyebek között az is, kifejezést adni annak a kívánságának, hogy az antantot meg kell őrizni, hogy sikerrel dolgozzék nagy céljai megvalósítására a háboru után éppen úgy, mint a háboru alatt. Keleteurópában, ahol annyi a kis nemzet,

erősen érzik egy nemzetközi autoritás szükségességét.

Az újságírók kérdésére, hogy ez a tekintély a népszövetség vagy pedig a nagyhatalmak csoportja legyen-e, azt válaszolta az elnök, hogy mindkettőre szükség van.

Európát a háboru kissé demoralizálta. Csehszlovákia a népszövetség mellett áll, de ez még nem tudott szert tenni a szükséges tekintélyre és ezért az antant támogatására szorul. A nagyhatalmak egyetértése szükséges, mert

ha a nagy államok marakodnak, akkor a kisebb államok is azt teszik.

Masaryk elnök a beszélgetés további folyamán azt mondotta, hogy kész terve van arra nézve, hogyan lehetne az európai együttműködést megteremteni, de ezt még nem ismertette senkivel, mert meg akarja várni, hogyan alakulnak az ügyek. Ami Németországot illeti, nem gondolja, hogy a teljes szétesés veszedelemre fenyegetné. Bajorország és Szászország mindig többé-kevésbé független volt és most csak ezt a függetlenségüket erősítik meg, mert Berlin elgyöngült.

Masaryk elnök Benes külügyminiszter társaságában Londonban utazása előtt Brüsszelben

is tartózkodott, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesültek. A belga király és királyné a vendégek tiszteletére a királyi palota ősi képtermében dinét rendezett, amelynek során a király felköszöntötte a cseh köztársaságot és annak elnökét és hangsúlyozta, hogy a belga és a cseh állam egyaránt az ipari termelésnek köszönhetik felvirágzásukat s reményének adott kifejezést, hogy a két állam háboruban edzett barátsága tartós lesz.

Masaryk elnök nagy beszéddel válaszolt a királyi jókívánságokra és a többek között ezeket mondotta:

„Boldog vagyok, hogy itt fejezhetem ki a csehszlovák nép őszinte vonzalmát, amellyel a belgák felé fordul.

Az erkölcsi tájékozódás és az emberiség jövője annak a háborunak végső eredményétől függött, amely Lüttichhel kezdődött. Minden jóakaratu ember tudta már a világháboru elején, hogy az antant védelmi háborút folytat. Anglia és Amerika közbelépése sem volt egyéb, mint az erkölcsi különbségek felismerése. Csehszlovákiának a szövetségek oldalához csatlakozása nyíltan történt. A csehek a háboru alatt egészen a fegyverszünetig úgy éltek a monarchia rezsimje alatt, hogy az leginkább a németek által jogtalanul megszállott Belgium lakosságának helyzetére emlékeztek. A közös szenvedések hozták közelebb egymáshoz a két nemzet lelkét. Prágában még inkább, mint a megszállott Belgiumban, a nép azokból a hírekből merítette reményét, amelyek a terrorisztikus kormányzati rendszer ellenére a tulsó frontról érkeztek hozzá.”

Masaryk ezután a belga katonák hősiességét és a király személyes vitézségét dicsérte s annak a reményének adott kifejezést, hogy a két ország dicsősége és barátsága Európa diszére fog válni.

Prága főpolgármestere

bevallja, hogy az antiszemitizmus tévedés

Hogyan lett a vérvádhirdető ügyvédből zsidóbarát polgármester

(Prága, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrégiben választották meg Prága alpolgármesterét és ezalkalommal a községi képviselőtestület két zsidó nemzeti tagja is dr. Baxára, az eddigi alpolgármesterre adta le szavazatát. A választás nagy feltűnést keltett zsidó körökben, mert volt idő, amikor Baxa hírhedt volt antiszemitizmusáról.

Ismeretes, hogy körülbelül huszonöt évvel ezelőtt dr. Baxa a polnai vérvád esetében milyen kinos szerepet játszott. Mint ügyvéd ő képviselte annak a cselédleánynak a hozzátartozóit, akit halva találtak a Polna melletti erdőben. Akkoriban egy Hilsner nevű zsidó fiút gyanúsítottak a leány megöletésével, az antiszemita képviselők a prágai Landtagban és a bécsi Reichsratban vérvádat akartak kovácsolni ebből az esetből. Dr. Baxa akkoriban a vérvádas nazugság szolgálatában állott.

Dr. Ludvig Linger városi képviselő most nyilatkozott arról, miért adták le a zsidó képviselők szavazatukat az egykori antiszemitára.

— Tudom, feltűnést keltett a mi magatartásunk, de tudni kell, hogy dr. Baxa zsidóellenes gondolkodásán sokat változtatott az évek során. Volt benne bátorság és férfiaság bevallani, hogy tévedett és hogy a multban befolyásoltatni engedte magát. Mihelyt dr. Baxa polgármester lett, módot keresett rá, hogy megváltozott nézetei szerint irányítsa a város ügyeit. Az elmúlt hivatali periódus alatt minden alkalommal kimutatta, hogy antiszemita tendenciák távol állanak tőle és a zsidókkal szemben megóvta a legteljesebb tárgyilagosságot.

A főpolgármestert is meginterjúvolta ez alkalomból egy újságíró. Megkérdezte tőle, milyen állást foglal el a zsidókérdésben.

— Négy éven át — mondotta Baxa — alkalmam volt a városi tanácsban és később a központi közigazgatási bizottságban megfigyelni az öntudatos nemzeti zsidóságot és nagyon örültem, ami-

kor láttam, hogy ezek az emberek mennyire ragaszkodnak zsidó nemzeti álláspontjukhoz mindenütt, ahol erre szükség volt. Láttam azonban azt is, hogy ezek az emberek tehetségüket és erejüket önzetlenül és igénytelenül a közügyek szolgálatába állították. Fellépésük biztonságával, közreműködésük lojalitásával elérték, hogy a város ügyei a polgárság harmonikus érdekei szerint alakultak. Elégtételül szolgál számomra, hogy a zsidó párt ezuttal is megmutatta, hogy a harmonikus együttműködés híve.

— Ami állásfoglalásomat a zsidósággal szemben illeti, azt hiszem, hogy maga az a tény, hogy a zsidó párt rám adta szavazatát, bizonyítja teljes objektivitásomat a zsidó polgársággal szemben. Életemnek volt egy régi kinos epizódja, ezt magam is fájjalom és igyekeztem életem során beigazolni tévedésemet. Nagyon örülök annak a bizalomnak, amelyben a zsidóság képviselői részesítettek. A bizalom jogosult, mert egyetlen céloom a polgárság minden rétegét egyesíteni a város emelésére és fejlesztésére.

Prágában a főpolgármester nyilatkozata, amelyet egyébként egy cionista könyvnyomatos munkatársa előtt tett, nagy meglepetést keltett.

— Oroszország gabonát szállít Angliának és Ausztriának. Bécsből jelentik: Nemrégiben az orosz ügyvivő kereskedelmi szerződést kötött Londonban. A szerződés szerint egy angol-orosz kereskedelmi társaság felhatalmazást kapott, hogy orosz gabonát szállítson Angliának, Franciaországnak, Itáliának és Dél Európának. Az új társaságnak, amely már megalakulása alkalmával jelentékeny tőkealapot reprezentált, a legszámottevőbb angol bankok is hitelt nyitnak. A másik szerződést a bécsi Grainstock-társaság kötötte az orosz kiviteli szindikátussal. A szerződés az orosz gabonának közvetlen kivitelt biztosítja Ausztriába. Eddig két orosz gabonát tartalmazó hajó érkezett be a trieszti kikötőbe. Az idei orosz buza kiváló minőségű. Hivatalos megállapítás szerint hektoliterenként 80 kilogramos. Legnagyobb része a híres azima-buza, amely óriási kelendőséggel rendelkezik és svájci molnárok között.

GOWAG

KÖZKERESETI TÁRSASÁG

**Goldstein,
Wald és Glasner Cluj**

Str. Vlădimirescu
(v. Mikes Kelemen-utca) 17. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-,
vízvezeték- és csatornázási berendezések
valamint műszaki cikkek
állandó nagy raktára.
Completele fürdőszobaberendezések
jutányosan kaphatók

**Épületűvegezés,
képkerevezés,**
kávéházi, vendéglői, háztartási
cikkek, demionok, táblatűveg,
lámpaárúk és porcellánedények-
ből legolcsóbb beszerzési torrás
**Ausländer
Rudolfnál**
Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdi-
nand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz.
alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetall!

KEPESELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
HAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Mindenki legszívesebben

1497

Kapható:
Flókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.)

TURUL CIPŐT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

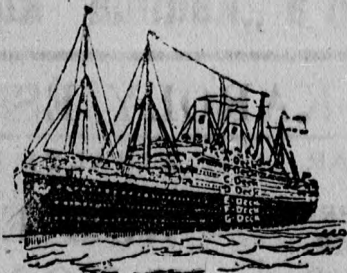
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli
luxuszgőzösökkel, amelyek
Constanța kikötőből indul-
nak Konstantinápoly, Pireu
és Palermo érintésével direct
New-Yorkba.

Átszállás, vesztegzár nélkül.
Az utazás tartama 13 nap.
Az utazás vonalainkon a
legelőnyösebb, 50%-kal ol-
csóbb és lejjben fizetendő.

Értesítés:

„Constantinople“ luxusgőzös érkezik november 1-én, indul november 3-án

Értesítés:

Kajutók, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöncy: Juvaere, Cluj

Ékszerárúgyártás, nagykereskedés

Fogászati arany és ferrerazió * Arany, ezüst és platina-beréztés

Kienzle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Osak vizsontelárusítóknak!

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb
napi árban és naponta frissen vágott
liba és frissen szűrt libaszir kapható:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és קנין קניןa kivánatra ingyen

Mégis csak legjobb
a késnélküli borotváló
por, amely az ország
legrégebb
gyártmánya

„RASOL IDEAL“

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a
legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban.
5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb men-
nyiségben lei 30.— kgkint. Óvakodjunk az ártal-
mas utáztatoktól. Csak az „Ideal“ felirásu valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

OLCSÓ

áraitól és szolid
kiszolgálásáról előnyösen
ismert

Szabó Jenő

női divatáruházába

Cluj, Calea Regele Ferdinand 5.

Teljes választékban raktárra
érkeztek:

Angol és francia

kabát és ruhaszövet

ujdonságok

Barna és szürke

Biberett-plüss

Fekete silskin-plüss

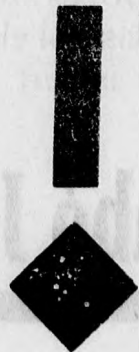
Caracül-plüss

**Férfi double kabát
és öltönyszövetek nagy
választékban**

Szolid szabott áruk

Telefon 479 szám

Ingyen
semmit nem ígérünk

Ellenben oly mérsékelt árak mellett szerezhetik be posztó-, szövet- és bélésszerű szükségleteit, mely árakat csak a

ZEUS

posztógyári lerakat
Cluj, Str. Reg. Maria 4.
képes nyújtani

Raktáron vannak:

Valódi angol himalája,
homespons, doublé,
velour, kék kangarn
és schewiottok,
vizmentes steier loden,
struksz, tükörposztó
stb. stb.

Mindenféle szabókellék!
Gyári szabott árak!

MEGÉRKEZTEK

Páris
Bécs
Berlin

legújabb divatu őszi és téli

női modellkabátjai
és bundái

óriási választékban a

**Diamanstein és
Moskovits**

női és férfi divatruházába

Cluj,

Calea Regele Ferdinand
25., a főpostával
szemben

Seal és biberette plüssbundák és szőrmezet kabátkülönlegességek legelőnyösebb beszerzési forrása. Lloyd 1412

MAPROVITS F. ÉRZÉKESZ !
Cluj—Kolozsvar, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek. !

Héber ABC kapható a „Kadima“ kiadóvállalatnál, Cluj

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TER-
MELÉS, BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1864

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Moravetz Karácsonyi

Albuma

az idei karácsony szenzációja! Nyolcvan oldalon harminnégy válogatott művet tartalmaz. — Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Mindenütt kapható !!

Volt hadifoglyok!

★
Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

Bajkál (Szibériai emlék)

★
Vegyétek és terjesszék!
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkolózis ellen. Mindenki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen.

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára, Reghinul-Sásesc

Borszivattyuk
és sörpincészeti beren-
dezések kaphatók

a Banca Industrială și Comercială-nál,
Str. Reg. Maria 49 (volt Deák Ferenc-utca)

Papírszacskok és tasakok

egyszerű és luxuskivitelben Lepage papírüzletben Cluj Kérjen árjegyzéket Kérjen mintákat

**KÖTÖTT ÁRUK
LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA**

HELIOS

Főter 7.

Szvetterek, kötött ruhák, jumperek, sálak, harisnyák és keztyűk. Jumpergyapjuk minden színben

Eredeti gyári árak!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rađor Publilitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetőket.

Eltérő az orvosok véleménye a kolozsvári skarlátjárványról

(Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tavalyi járványmentes év után az idén fokozottabb mértékben lépett fel Kolozsváron a kanyaró, amely több középiskola bezárását vonta maga után. A baj nagyságáról szárnyrakelt ellenkező hírek érthető nyugtalanságot keltek a lakosság körében. Ezért szükségesnek tartottuk teljesen megbízható helyen informálódni a helyzetről. Kolozsvár egyik legismertebb gyermekgyógyásza a következőket mondotta munkatársunknak a vörhenyjárványról:

— Magam sem vagyok még teljesen tisztában, erősbödött-e a járvány Kolozsváron, vagy pedig csökkent. Saját prakszisom alapján azt kell megállapítanom, hogy a megbetegedések száma csökkent ugyan, de a járvány az egész város területére átterjedt. Október elején ugyanis csak szörványos esetek fordultak elő. Az én első betegem például a Galamb-utcából került ki s mostanig az összes esetek azon a környéken fordultak elő. Ma azonban már Kolozsvár más részeibe is hívtak beteghez, ami azt bizonyítja, hogy relative terjedt a járvány. Az a véleményem, hogy emiatt a megbetegedések száma is növekedni fog, mert egyelőre az iskolák bezárása nem bizonyult elég óvintézkedésnek, másrészt pedig a betegek hozzátartozói nem tartják be az orvosi utasításokat és széthurcolják a kanyaróbacilluszokat. Naponta hat-nyolc új megbetegedésről lehet hallani.

— A járvány vehemenciájáról megállapítható, hogy legtöbb esetben a betegség enyhe lefolyású. A kezelés alatt álló betegek között egyetlen haláleset sem fordult elő. De mert a skarlát tulajdonképeni okozóját az orvosi tudomány még nem ismeri, a betegség gyakran súlyos komplikációkkal jár. Általában a kanyaró nagyon alattomos betegség és sohasem lehet tudni, milyen elváltozásokat fog előidézni a beteg egész szervezetében. Nem egy eset bizonyítja, hogy a páciens kigyógyult a kanyaróból, de valami utóbajt kapott, mely azonban ugylátszik, csak átmeneti jellegű.

Hivatalos értesülésért felkerestük a rendőrségen dr. Fodor Sándor tisztiorvost, aki sokkal optimistikusabb helyzetképet adott a kanyarójárványról. A főorvos a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Teljes határozottsággal állítom, hogy a skarlátjárvány szünetfélében van Kolozsváron. Újabb megbetegedésről nem érkezett jelentés, a régi betegek pedig szigorú kezelés alatt állanak. A járványkórházban elhelyezett betegeket teljesen izoláltuk és a hozzátartozóikkal sem engedjük meg a velük való érintkezést. Naponta az egyetemi klinikák legjobb szaktanársegédei látogatják meg a járványkórházat és magam is többször naponta felkeresem az ott ápolott betegeket.

Fodor főorvos kijelentette még, hogy a járvány továbbterjedésének megakadályozására minden óvintézkedést megtett. Elrendelte, hogy azokat az iskolákat, amelyekben skarlátmegbetegedések fordultak elő, dezinficiálni kell s a többi tanulókat is állandó orvosi felügyelet alatt tartja. Véleménye szerint erélyes eljárással rövidesen sikerülni fog Kolozsváron a kanyarójárványt leküzdödni.

— A királyné születésnapja. Október 29-én ünnepli meg az ország Mária királyné születésnapját. A rendőrprefektus ebből az alkalomból elrendelte a házak fellobogozását.

— Weizmann november végén amerikai körutra indul. Londonból jelentik: Dr. Weizmann, aki megrongált egészségének helyreállítására néhány hetet Meránban töltött, a napokban visszaérkezett Londonba. Hazatértében utját megszakította Mailandban és Párisban, ahol sorozatos tárgyalásokat folytatott az aktuális politikai kérdésekről. November végén Weizmann Amerikába indul, ahol újra megkezdni az akcióját a Keren Hajjeszód érdekében.

Gyorsított bírói eljárás a lakásügyekben

Az új lakbérleti törvényjavaslat hivatalos szövege

(Bukarest, okt. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Florescu igazságügyminiszter a napokban készült el az új lakbérleti törvényjavaslatról, amely a korábbi rendelkezésektől lényeges eltérést mutat. A törvényjavaslatot a parlament már a legközelebbi napokban tárgyalás alá veszi és előreláthatólag változtatás nélkül elfogadja, noha a javaslatnak szembetűnő fogyatékségei vannak. A törvénytervezet hivatalos szövegét itt közöljük:

Az 1922 április 13-án kelt 1910. számú és 1923 április 5-i 1618. számú királyi rendeletek módosításaképpen a következő rendelkezések lépnek érvénybe 1926 május 6-ig.

Két esztendői hosszabbítás

Mindenfajta lakbérleti szerződést 1924 május 6-ikától kezdve két évre meghosszabbítottak kell tekinteni akkora bérösszeggel, amely az 1916 áprilisában fizetett lakásbér négyzszeresének és az 1916-ban kisiparosok és kézművesek, dohány- és bélyeggyűjtők, foggyasztási szövetkezetek, népbankok és szövetkezetek által fizetett üzletbérek ötszörösének felel meg, de amely az 1923. évben tényleg fizetett összegnél kisebb nem lehet.

A többi kereskedések, lerakatok, raktárok, valamint a kereskedők lakásai után járó bérösszeget, abban az esetben, ha a háztulajdonos és a bérlő között megegyezés nem jönne létre, a jelen törvény életbeléptetésétől számított 15 napon belül a bíróság fogja megállapítani, amely lakbérmegállapításnál figyelembe veendő a helyiséget magába foglaló ingatlan helyzeti értéke, azzal a kikötéssel, hogy a lakbér egyetlen esetben sem lehet kisebb az 1923-ban fizetetté.

Nem esnek meghosszabbítás alá:

Nem esnek a lakbér szerződés meghosszabbításának kedvezménye alá a nagyiparosok, gyárosok, bankárok, bizományosok és nagy pénzügyi, kereskedelmi vagy iparvállalatok igazgatóinak lakásai, sem a luxuslakások, ugyisntén azoknak a lakásai, akiknek évi tiszta jövedelme a 250.000 lejt meghaladja.

Abban az esetben, ha a háztulajdonos

— Rabbiegyesület alakult Jugoszláviában. Zágrábról jelentik: Jugoszlávia zsidó papjai, mintegy hatvanan egybegyűltek, hogy egyesületbe tömörüljenek. Céljuk az egységes szervezeten keresztül hathatósan irányítani a zsidóság vallási és kulturális ügyeit. A két napig tartó konferencián kidolgozták a szervezet alapszabályait. Ezután titkos szavazással megválasztották az elnökséget és az egyes osztályokat. Az országos Rabbiegyesület diszelnöke lett a 84 éves dr. Hosea Jacobi zágrábi főrabbi. Ez elnöki tanács, mely a legfőbb vallási fórum, kilenc tagból áll; elnöke dr. J. Alkalay belgrádi főrabbi. Tagjai: dr. Ungár eszéki, Schweiger zentai, dr. Urbach zimonyi, dr. Niedermann nagybeskeréki, dr. Frankfurter vinkovci főrabbi, továbbá dr. Fischer daruvári, dr. Kaufmann viroviticei és dr. Margel zágrábi rabbi. Vallásügyi szakosztály: dr. Keller pozsegai, Schweiger zenta, Urbach Zimony, dr. Glück Varasd, dr. Frankfurter Vinkovce, dr. Margulies Bjelovár, és dr. Alkalay Belgrád. A rabbi morális és anyagi helyzetét a harmadik szakosztály van hivatva előmozdítani, amelynek tagjai: dr. Diamant vukovári, dr. Ungár eszéki, Schlang belgrádi, dr. Niedermann beskeréki, dr. Steiner, dr. Engel kruzváci és dr. Wessel sarajevói főrabbi. A kilenc tagú elnöki tanács egyuttal a hitközségek országos szervezetének vallásügyi bizottsága és így a világi vezetőséggel párhuzamosan intézi a felekezeti ügyeket. A kongresszus népszerű, tudományos vallási írárok, hittankönyvek kiadását határozta el, továbbá egy országos vallástankönyv tantervet dolgoz ki és rendszeresíti az egyes vallási kerületek vallástankönyv felügyelőségét.

— Oscar Straus Palesztina ujjáépítéséért. Newyorkból jelentik: Oscar J. Straus, a kiváló amerikai diplomata és államférfi, volt parlamenti képviselő és török követ, a zsidó nemzeti otthon felépítésének érdekében megleghangú felhívást szövegezett meg, amelyben a felépítési mozgalmat kétezeréves imádság által megteremtett szent alkalomnak nevezi. Ezt a felhívást Straus Salzsteinhoz címzett leveléhez mellékelte. Salzstein tudvalegileg vezére az ugynevezett ötvenezer dolláros kampánynak, amit most Milwankeban a Keren Hajjeszód javára rendeznek. Straus felhívása igen

szerződésileg vállalta is a világítás, fűtés díjmentes szolgáltatását, a bérlő köteles az ilyen nemű költségeket magára vállalni.

A rekvirált lakásokra is vonatkozik a két évi szerződésmeghosszabbítás, tekintet nélkül arra, hogy jelenleg ki lakik bennük.

Nem alakíthatók át a lakások

Tilos a bérelt lakás rendeltetését megváltoztatni, üzlethelyiséggé, irodává, szórakozóhellyé stb. változtatni.

Azok, akik e rendelkezésnek ellenszegülnek, huszeztől százezer lejig terjedhető pénzbírsággal büntethetők és kötelesek az ingatlan eredeti formájának megfelelően helyreállítani az épületet. Ennek az ellenőrzése a közigazgatási és rendőri hatóságok feladatát fogják képezni.

Kik lakolthatók ki?

Az 1923. április 5-iki lakásügyi rendelet-törvény 8. paragrafusára a következőképpen módosul:

Azok a lakók, akik az állam, valamely erkölcsei testület, vagy államilag ellenőrzött jótékonykossági intézmény tulajdonát képező oly házakban laknak, amelyekben iskolát, diákotthont, egyetemi menzát akarnak létesíteni, kilakolthatók, kivéve azt az esetet, ha már iskola, vagy általános érdekű kulturintézmény van az illető ingatlanokban.

A lakáspolitikai törvény

Az 1923. évi április 5-iki 1618. számú rendelet 18. paragrafusának első része és 20. paragrafusának vége így alakul át:

Spekulánsnak nyilvánítatik és 15 naptól két hónapig terjedhető elzárással, valamint 1000 lej pénzbüntetéssel bünhődik az a háztulajdonos, aki bármely címek felhasználásával az 1916. évi bér tizszere és az ehhez járó illetékek összegénél többet számít fel lakásokul szolgáló ingatlanainál.

Gyorsított bírói eljárás lakásügyekben

A törvényeszekékhöz szétosztani tartoznak, sőt szükség esetén a reggeli órákban soronkívüli tárgyalásokat fognak tartani, hogy a lakbérleti perek gyorsan lefolyhassanak.

erős visszhangra talált az amerikai ugynevezett reformzsidók között, akik vezérüknek tekintik Straust.

— Az igazságügyminiszter a vendéglősök szövetségének ülésén. A vendéglősök szövetsége igazgatósági tanácsán elhatározta, hogy az italmérséi törvény, a codul muncii, a mértékhiitelesítés és az uszoratorvény által beállított helyzetről Nagyváradon december elején értekezletet tart, amelyre az igazságügyi minisztert is meghívják. Florescu igazságügyminiszter, akit magánaton már most meghívtak, hajlandónak nyilatkozott megjelenni a vendéglősök értekezletén.

— Az első Röntgen-intézet Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A Hadassza kórházak igazgatója dr. Ratnoff eredményes megbeszélést folytatott az amerikai zsidó orvosgyesület vezetőjével. A megbeszélés eredményeképpen az amerikai zsidó orvosok egyesülete teljesen felszerelt modern diagnosztikai terápiai intézetet bocsát a Hadassza-kórházak és a most alakuló Rotschild-kórház rendelkezésére. Az intézet felszerelési költsége tizezer dollárt tesz ki.

— Kibővítik a biharpüspöki állomást. Több ízben foglalkoztunk a kolozsvári kereskedelmi kamarának a biharpüspöki határállomás kibővítési akciójával. Nagyvárad értesülés szerint Hodor Viktor biharmegyei prefektus érintkezésbe lépett dr. Hosszu János CFR vezérigazgatóval a biharpüspöki pályaudvar felépítése érdekében. Hodor nemrégén Bukarestben járt, ahol szótvetette a határállomáson tapasztalt anomáliákat s interveniált a biharpüspöki pályaudvar kiépítése iránt, hogy a jövőben az utasok a váróterem hiányában ne legyenek kénytelenek a szabad ég alatt várakozni. A minisztérium egymillió hatszáz ezer lejt szavazott meg az állomás kibővítési céljaira. Hosszu vezérigazgató értesítette a prefektust, hogy az összeg átutalása már megtörtént, így az építkezés megkezdhető.

— Javitják a dunai kikötőket. Bukarestből írják: A kormány 50 millió hitelt engedélyezett a kikötők javítására Cernavodán, Brailában, Galacon, Reniben, Chiliaán, Valcovban, Tulceaában és Sulinaában folynak kikötőjavítási munkálatok, amelyeket Popescu Gy. közlekedésügyi államtitkár irányítja.

KÖZGAZDASÁG

Negyven százalékkal emelték a hotelárakat

Ma lépett életbe az új rendelet

(Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vendéglősök és szálló-tulajdonosok ipartársulatának szorgalmazására néhány nappal ezelőtt egy városi bizottság szállt ki az összes kolozsvári hotelekbe, hogy személyesen is meggyőződjenek, indokolt-e a szállótulajdonosoknak az a régi kérelme, hogy a szobaárakat, a kiszolgálási, fűtési és világítási díjakat emeljék föl. Körülbelül két évvel ezelőtt történt — az Astoria szálló kivételével, amely egyébként csak hónapok óta van üzemben — hogy legutoljára állapították az árakat. Azóta tetemesen emelkedtek minden vonatkozásban az árak, a tulajdonosok drágábban fizetik a személyzetet, a villanyt, a fűtőanyagot és ez indokolta tette kérésüket.

A városnál helyt adtak az ipartársulat kérelmének és a bizottság Tamasiu vezetésével tegnap fejezte be működését. A rendőrség Candale kapitányt, az orvosi hivatal dr. Hosszu főorvost, a vendéglősök ipartársulata Czerjék Hermann titkárt küldte ki a bizottságba, amely négy szállodai kategóriát állapított meg. Első az osztályozásban a luxusszálloda, amilyen Kolozsváron csak egy van és ez az Astoria. Az I. osztályú szállókban a legdrágább szoba két ágygal, fűtéssel, világítással, kiszolgálással és adókkal körülbelül 175 lejbe kerül

naponta. A szoba használati ára 105 lej, a fűtés 40 lej, kiszolgálás 10 lej, ehhez járulnak a különböző kincstári és városi adók.

Második osztályú hotelekben a kétágyas szoba legmagasabb ára 76 lej, világítás 6, kiszolgálás 8, fűtés 12 lej és megfelelő adószázalék. A legolcsóbb szoba 32 lej.

A harmadik osztály legdrágább szobája 36 lej, világítás 6, fűtés 12, kiszolgálás 3 lej.

Azokat a hoteleket, amelyek hat szobánál kevesebb lakóhelyiség fölött rendelkeznek, „éjjeli menedékhelynek“ (Asilul de noapte) minősítette a bizottság. Ilyenek kolozsváron a Zöldfa-szálloda, a Schwarcz, a Czerjék, a Fisch, az Ábrahám és a Predeal-szállók, ahol a legolcsóbb fekvőhely napi huszonkét lej.

A városi tanács a bizottságnak az árakra vonatkozó előterjesztését tegnap hagyta jóvá és ma küldte át az ipartársulatnak 15681. szám alatti jóváhagyó végzését. A hotelek áremelését ugyan indokoltan tartjuk, de ilyen magasfokú drágulás semmiképpen sem alkalmas az idegenforgalom emelésére. Elvégre, ha a viszonyárakat föl is emelték, ha a kiszolgáló személyzet magasabb bért is kap és ha a fűtőanyag meg is drágult, ezt a szállótulajdonosok úgy is beszámítják megfelelő címenek.

A kamara központi választmányának ülése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara központi bizottsága pénteken délután értekezletet tartott a vasárnapi közgyűlésen benyújtandó több javaslat ügyében.

Vendégipari munkaadók csoportja alakult Tordán. A vendégipari munkaadók szövetsége Tordán tegnap alakult meg. Az új alakulás negyven vendéglő-iparost számít tagja közé.

Nem lehet városi adót kironi az italművekre. Az új pótdótörvény téves magyarázata következtében Marostorda- és Csikmegyélen több helyütt a sörre, a szeszesitalokra és a borra a helyi hatóságok külön adót róttak ki. A sör üvegeire nyolcvan banit, a szeszesüvegek után három lejt, a boros palackokra pedig két lejt. Ez ellen az érdekeltek a Vendégipari Munkaadók Szövetségénél tiltakoztak. A szövetség a napokban Constantinescu pénzügyi vezérfelügyelőnél jelentést

tett ezekről az esetekről. A vezérfelügyelő, aki átvette az írásos tiltakozást és meggyőződött a helyi hatóságok téves törvényt magyarázatáról, azonnal hatálytalanította a marostordai és csiki szeszesadót. Együttal felszólította a szövetséget, hogy hasonló eseteket haladéktalanul jelentsen be a pénzügyminisztériumnál, amely azonnal intézkedni fog azok orvoslása ügyében.

Jugoszlávia gabonakivitele. Belgrádból jelentik: A földművelésügyi minisztérium statisztikai adatai szerint ebben az évben július elsejétől október elsejéig Jugoszláviából 1463 vagon gabonaműt szállítottak külföldre. Valószínű, hogy ebben az évben körülbelül még negyvenezer vagon gabonaműt kerül exportra.

Csehszlovák csődstatisztika. Prágából írják: Az állami statisztikai hivatal közlése szerint szeptemberben 48 csődöt jelentettek be a köztársaság területén. Ebből 34 Csehországban, 10

Morvaország és Sziléziában és 4 Szlovénzkón. 38 felderített esetben az aktívák 5,490.000 koronát és a passzívák 24,124.000 koronát tettek ki. Ugyanabban a hónapban 118 kényszeregyezségi eljárást indítottak, amelyekből Csehországra 56, Morvaország és Sziléziára 36, Szlovénzkóra 25 és Ruzsinszkóra 1 fizetésképtelenség esik. A 118 felderített esetben az aktívák 16,460.000 koronát és a passzívák pedig 43,884.000 koronát tettek k

Petróleumforrás Magyarországon. Budapestről jelentik: A dorogházi szénbánya bérlője közölte a pénzügyminisztériummal, hogy a mátravidéki Cserhát községben (Parád vidékén) megjelent geológiai furások közben petróleumtelepekre bukkantak. A pénzügyminiszter utasítására a geológiai intézet megvizsgálta a jelentés adatait és az említett vidéken metángáz- és petróleumtelepeket állapított meg. A Cserhát vidékén végrehajtott mély furások nyomán nyers nafta került felszínre, úgy hogy a geológusok nézete szerint ezen a vidéken gazdag petróleumforrások lehetnek.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A diadalmas asszony. Operettbemutató a kolozsvári Magyar Színházban. Látványossági operett sok fölvonulással, szép kosztümökkel, nagyon komoly muzsikával és igen kevés humorral. A muzsikáját Tsaikovszki zenedarabjából állították össze. A librettó is orosz miljöben játszódik, Nagy Péter cár és Katalin cárnő idejében. Az előadás jó volt, a rendezés és díszletek a kolozsvári viszonyokhoz mérten elsőrangúak. A zenekart Bródi karmester dirigálta. A bemutatót telt ház nézte végig.

A Magyar Színház heti műsora
Szombat d. u. 3 órakor: Fekete gyémántok. Ifjúsági előadás.
Szombat este 7 és fél órakor: A diadalmas asszony. C. bérlet.
Szombat este háromnegyed 11 órakor: Öngyűsága két férje. Bérletszűnetben.
Vasárnap d. u. 3 órakor: Othello.
Vasárnap este 8 órakor: A diadalmas asszony. Bérletszűnetben.
Hétfő: Öngyűsága két férje. Bérletszűnetben.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Szombat, okt. hó 27-én: *A szifinx*. Nagy szerelmi dráma 5 felvonásban, Octave Feuillet nagyszerű regénye nyomán. Főszerepben Francesca Bertini és Elena Lunda. Az asszonyi lemondás és önmegtadadás megrendítő drámája.

Uránia-mozgó: Szombat, október 27-én: *Maciste revánsa*. Pompás kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben Maciste, Henriette Bonnard, Erminia Zago és Guido Clifford.

Apollo-mozgó: Szombat, október 27-én: *Az indiánbosszu*. Szenzációs filmtörténet 5 felvonásban. Főszerepben Harry Liedke, Edith Heller és Otto Petersen. Hajmeresztő indiánkalandoktól hemzsgő élvezetes film.

Előadások kezdete délután 3 órától.

Figyelem! Az emberi ég megváltó filmje! Dr. Singer bécsi orvostanár kolosszális filmje a nemibajok ismertetéséről: „Nyitott szemmel.” Csak felnőtteknek és erős idegzetűeknek! Nők 18, férfiak 16 éven felül nézhetik csak meg ezt a filmet. *Mentsük meg az emberiségnek a nemibajoktól még meg nem fertőzött 30 %-át!* Mindenkinek ott kell lennie! A film hétfőn, október 29-én indul az Uránia-mozgóban.

Devizák	Erdélyi pénzpiac 26-án					
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése					
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szobon
Zürich	3735—25	3750—40	3740—80	3745—35	3735—40	3750—40
Newyork	211—10	—	211—10	—	—	—
London	942—38	—	—	945—43	945—43	—
Páris	1218—10	1218—10	1220—15	—	1225—20	1225—20
Milano	618—15	947—40	—	—	—	—
Prága	618—15	—	—	618—16	622—19	—
Béiföldi magyar korona	—	—	—	140	139—	—
Külföldi magyar korona	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	—	—	—	—	—
Varso	—	—	—	—	—	—
Bécs	339—42	—	338—40	—	—	—

Zsák

Zsineg

Kötél

HAVAS DEZSÓ
Timișoara

Manometert, mindenféle mérőműszereket készit és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

Flegler Gy. Cluj Műipari festő és tapétázó vállalat. :: Legmodernebb szobafestés, zománcofényezés és mázolás **Legújabb tapéták! Féregirtás!**

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Külföldi gyári lerakatok. — Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfi szövetek, flanelek stb.

Textil-Import

engros áruház megnyílt

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hosenzeugok, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok.

Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa-utca) 6.

Gyermek-kabátok 800 lejtől, hoák 900 lejtől feljebb

Izrael Dezsó szücsáruháza

Cluj, Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

Legújabb szőrmemodellek raktáron!

Szőrmék átalakítása és festése a legújanyosabb árban

**LEGUJABB NŐI PÁRISI
ÉS BÉCSI MODELKALAPOK
KAPHATÓK**

és ugyanarra a formákra átformálhatók
Masamodok jutányos
árban részesülnek!!

FEHÉR

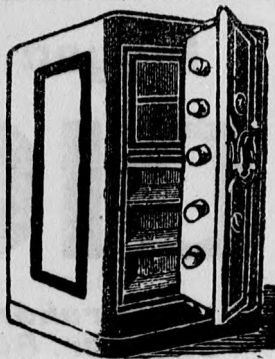
Cluj-Kolozsvár, Unió-utca 21. sz., (Redout)

Fabrică
de case de bani
Geldschrank - Fabrik
Pénzszekrénygyár

JAKABFI & CO.
TIMIȘOARA

Str. Timofei Cip.
(Battyány-utca) 3. szám
Telefon 12-68

Képviseltek Erdély
részére kerestetnek

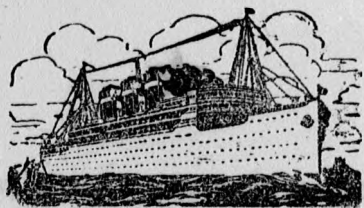
**CEMENT-
IPARI GÉPEK**

Cementtétőcserepek, beton-
és salaktéglák, üreges beton-
blokkok, padló-, járda- és
garnitoidlapok gyártására,
kézi és erőhajtásra, formák,
betoncsövek, kutgyűrűk, lép-
csők, vályuk stb. előállítá-
sára, közútsók, hengerművek,
betonkeverők, I-a cement-
festékek. Te'jes asbestcement
pa'agyári (Eternit) berende-
zések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és
látogatás díjmentesen

Fabre-Line

FRANCIA HAJÓZASI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —

Constanța-Newyork

között és tranzitó Kanada felé.

A „MADONNA” hajó indul október 8-án.

... Külön hajójáratok ...

Constanța-Jaffa-Marselle

között.

A „BRAGA” gőzös indul október 6-án.

Információk és jegyek kaphatók:

Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 8.

Könyvkötővászon

minden színben **Lepagenál** Cluj-Kolozsvár

Kérjen ajánlatot!

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsiszolással,
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegcsiszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tükröket újra foncsoroz

Krébsz J.

bőrönd és sportcikkék árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák
megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piata Unirei 14.

Telefon 431.

Telefon 494 **150%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen
o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihailu Viteazul

Arcodon ha sok a
Miteszer

Kaiser-Borax

Ez ellen biztos szer

ALAPITTATOTT
1873

SEEMANN

ÉPÜLET, MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZ-
BUTOR, JÉGSZEKRÉNY, KOVÁCS-
FUVÓ ÉS MÉRLEGGYÁROS

KOLOZSVAR

Ugyanott eladó egy 6. cséplőgarnitúra
elevátorral vagy anélkül

Vágott és vágatlan tűzifát

vagon, öl- és mázsátételekben, ugyszintén

meszet, cementet, gipszet

legolcsóbban szállít a

**CALCIT MŰVEK
R.-T.**

Cluj, Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9.
Telefon interurban: 11-06

Egy m³ oltott mész 400 lej

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle
poharak,
demyonok,
palackok,

lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

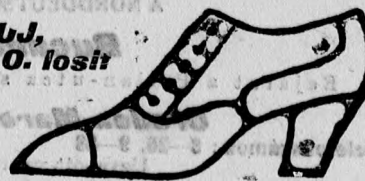
Nyomdafesték Wicke Berlin

Lepagenál Cluj. Kérjen árjegyzéket

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utoa

Apróhirdetések

Mezőszokol községben (Szászrégen közelében) jó forgalmu üzlet (korcsma, fűszerkereskedés, dohány- és sóárulási engedéllyel), 4 nagyszobás ház, 1 holdas kert, istálló és egyéb melléképítményekkel, 5 hold kaszáló és szántófölddel, halálestet miatt, jutányos áron eladó. — Érdeklődni december 1-ig az „Ortha Chevra Kadisah” iroda titkárnál Cluj, Strada N. Filipescu 1. 6432

Kereskedelmi vállalat keres gépirókisasszonyt és magyar-német levelezésben jártas, kereskedelmi végzettségű segédmunkaerőt. Cím a kiadóban. 6433

Köser koszt olesón kapott Monostori-ut 33. sz. Appelnél. 6434

Ki fizet legtöbbet aranyért, briliánsért. „**Splendid**” ékszerüzlet, Cluj, Str. Barițiu (Malom-u.) 16. 6335

Házvezetőnek ajánlunk regátba, perfektül főzni tudó intelligens izr. nő. Cím Arad, főposta postrestante. „M. I. házvezetőnő” 6374

Weszfriedné kalapszalonzájában

Str. Minerva (v. Schütz János-u.) eredeti modellkalapok kaphatók.

Alakítást vállalom.

T. C.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozatik, hogy folyó évi október hó 30-án az új orthodox köser

„Fehér-bárány”

étterem és italmérés megnyílik

Cluj, Fellegvári-u. 10.

Elsőrendű ételek!

Kitűnő borok!

SCHREIBER

Eladó ház a belvárosban. Lakás átvehető. Cím a kiadóban. 6424

Egy temesmegyei nagyközségben eladó egy emeletes ház nagy üzlethelyiségekkel. Bővebbet a kiadóban. 6403

Bukaresi tűzifaraktárhoz társ kerestetik, az I. kerületben vasúti vágánnyal, hidmérleggel, teljes felszereléssel. Előnyben részesítik, aki fát azonnal szállít. — Ajánlatok Hirsch Vilmos Brassó, Kapu-u. 32. 6415

Helybeli üzemvezetőségünk irodájába keresünk némi szakmabeli gyakorlattal rendelkező 19—22 éves egyént azonnali belépésre. Jó írás és kereskedelmi végzettség feltétel. Ajánlatok Zentaroskányi Gőzfűrés RT-hoz Toplița-Románá 6436

Hébertanár leckeórákat esetleg délelőtti irodai munkálatot vállal Klein, Árpád-u. 11. 6438

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Feketeerdői üveg és mindenemű

porcellánárut legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4. Engross! Endetail!

1484

Telefon 81.

Ládagyár

Fióküzlet: Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernanți (volt Kajántól-ut) 1 szám

GÁRD és TÁRSA

fényképészeti műterem:

Cluj-Kolozsvár, str. Saguna (v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék, gyermekfelvételek, nagyítások

Telefon: 10—25.

Sürgőnycim: Mártonffypelz

Mártonffy Testvérek szücsök

szücsáruháza Cluj, Piața Unirii 20.

Legujabb szörmem odellek állandóan raktáron!

Sportkabátok 2—3000 Lejtől feljebb.

Állandó szörmekiállítás!

Mindennemű prémbőrök, feldolgozott szörmearuk nagyban és kicsinyben.

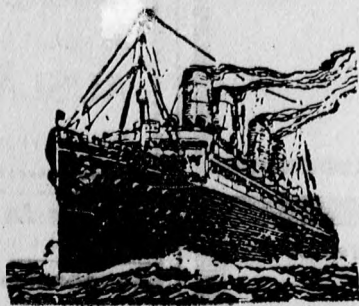
Engros

Endetail

NORDDEUTSCHER-LLOYD ★ F. MISSLER

Rador 384

Bréma-Amerika

Bréma-Amerika

Az utazást teljesen újjáépített hajóinkkal tesszük lehetővé, melyeken a harmadosztály is elegánsan berendezett kabinokból áll 2 és 4 személy számára. Elsőrangú német konyha. — A hajókon magyarul és németül beszélnek. Díjtalan tájékoztatás!

A NORDDEUTSCHER-LLOYD nagyromániai vezérképviselője:

Bucuresti, Calea Griviței 130.

Bejárat a Pelian-utca sarkán [Bratu-szálloda alatt] és ennek fiókjai:

Oradea-Mare, Boulevardul Regele Ferdinand 7.

Telefonszámok: 8—26, 9—88

[A hivatalos jegyirodában] Tel

Sürgőnycim: Menetjegyiroda

Ugyanott vasúti jegyek kiadása ugy a bel-, mint a külföldre.

Timisoara

„Korona Szálloda”, a vasúttal szemben

Minden felvilágosítás díjtalan

Cernăuți

Kochanovskig, 3., Botinianeau-házban

Ingyen!

Ingyen nap a

DICK

áruházban
Cluj, Str. Reg. Maria
5.

A mai naptól kezdődő és november

31-ig

tartó nagy alkalmi vásárunkból

1

napi vásárlása a fizetett vásárlási blokk felmutatása után teljesen

ingyen levásárolható,

ha a vásár befejezése után kisorsolt és megnevezett

ingyen napon

szerezte be szükségletét.

Eladásra kerül, míg a készlet tart:

November 31-ig

25 ⁵⁰	10000 mtr. Karton v. Delén	25 ⁵⁰
32 ⁵⁰	10000 mtr. Angol ten- nis flanel	32 ⁵⁰
36 ⁵⁰	10000 mtr. Sárga vászon	36 ⁵⁰
49 ⁵⁰	10000 mtr. Migonia szö- ... vet duplaszélés ...	49 ⁵⁰
15 ⁵⁰	10000 pár női téliha- risnya	15 ⁵⁰
69 [—]	5000 darab Tricot ing	69 [—]

November 31-ig

Vásárlási blokkok megőrzendők!